

Øversettelsen og den historiske ektheten av Abrahams bok

Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige regner Abrahams bok som hellig skrift. Denne boken, en opptegnelse av den bibelske profeten og patriarken Abraham, forteller hvordan Abraham søkte prestedømmets velsignelser, forkastet sin fars avgudsdyrkelse, sluttet en pakt med Herren, giftet seg med Sarai, flyttet til Kanaan og Egypt, og fikk kunnskap om skapelsen. Abrahams bok følger i stor grad Bibelens beretning, men legger til viktig informasjon om Abrahams liv og lære.

Abrahams bok ble første gang utgitt i 1842, og ble kanonisert som en del av Den kostelige perle i 1880. Boken stammer fra egyptiske papyrusruller som Joseph Smith oversatte i 1835 og utover. Mange så papyrusrullene, men ingen øyenvitneskildring av oversettelsen har overlevd, noe som gjør det umulig å rekonstruere prosessen. Bare små fragmenter av de lange papyrusrullene som en gang var i Joseph Smiths besittelse, finnes i dag. Forholdet mellom disse fragmentene og teksten vi har i dag, er i stor grad bare en hypotese.

Vi vet noe om oversettelsesprosessen. Ordet *oversettelse* forutsetter vanligvis inngående kjennskap til flere språk. Joseph Smith påsto ikke at han hadde ekspertise i noe språk. Han erkjente villig at han tilhørte “det som er svakt i verden”, men var kalt til å tale ord sendt “fra himmelen”.¹ Om oversettelsen av Mormons bok sa Herren: “[Du kan] ikke skrive det som er hellig, uten at det blir gitt deg av meg”.² Det samme prinsippet kan anvendes på Abrahams bok. Herren krevde ikke at Joseph Smith måtte ha kunnskap om egyptisk. Ved Guds gave og kraft mottok Joseph kunnskap om Abrahams liv og lære.

Med hensyn til mange detaljer er Abrahams bok i samsvar med historisk kunnskap om oldtidens verden.³ Noe av denne kunnskapen, som er omtalt senere i denne artikkelen, hadde ennå ikke blitt oppdaget, eller var ikke godt kjent i 1842. Men selv dette beviset på gammel opprinnelse, så betydelig som det enn måtte være, kan ikke bevise at Abrahams bok er sann, mer enn arkeologiske bevis kan bevise israelittenes utvandring fra Egypt eller Guds Sønns oppstandelse. Abrahams boks status som hellig skrift hviler i siste instans på troen på de frelsende sannheter som finnes i selve boken, som Den hellige ånd vitner om.

Abrahams bok som hellig skrift

For flere tusen år siden lærte profeten Nephi at et av formålene med Mormons bok var å “stadfeste sannheten” av Bibelen.⁴ På lignende vis underbygger, utvider og tydeliggjør Abrahams bok Bibelens beretning om Abrahams liv.

I Bibelens beretning slutter Gud pakt med Abraham om å “gjøre deg til et stort

folk”.⁵ Abrahams bok gir oss bakgrunn for denne pakten ved å vise at Abraham var en som søkte “stor kunnskap” og “fulgte rettferdighet”, og som valgte rett vei til tross for store vanskeligheter. Han forkastet ugudeligheten i sin fars hus og foraktet avgudene i kulturen som omga dem, med fare for sitt eget liv.⁶

I Bibelen ser Guds pakt med Abraham ut til å begynne i løpet av Abrahams liv. Ifølge Abrahams bok begynte pakten før verdens grunnvoll ble lagt, og ble overlevert gjennom Adam, Noah og andre profeter.⁷ Abraham inntar dermed sin plass i en lang rekke profeter og patriarker som har som oppgave å bevare og gjøre Guds pakt tilgjengelig på jorden. Kjernen i denne pakten er prestedømmet, som formidler “frelsens velsignelser, ja, det evige livs velsignelser”.⁸

Abrahams bok tydeliggjør flere læresetninger som er uklare i Bibelen. Livet begynte ikke ved fødselen, slik mange tror. Før vi kom til jorden, levde vi som ånder. I et syn så Abraham at en av åndene var “Gud lik”.⁹ Denne guddommelige personen, Jesus Kristus, ledet andre ånder i å organisere jorden av “elementer” eller eksisterende grunnstoffer, ikke ex nihilo eller fra intet, slik mange kristne senere kom til å tro.¹⁰ Abraham lærte også at jordelivet var avgjørende for den plan for lykke som Gud skulle tilveiebringe for sine barn: “Vi vil prøve dem ved dette,” sa Gud, “for å se om de vil gjøre alt som Herren deres Gud befaler dem,” og la til at han ville gi de trofaste herlighet for evig.¹¹ Ingen steder i Bibelen fremgår jordelivets hensikt og potensial like tydelig som i Abrahams bok.

Abrahams boks opprinnelse

De viktige sannhetene som finnes i Abrahams bok, kommer av en rekke historiske hendelser som er unike. Sommeren 1835 kom en forretningsmann ved navn Michael Chandler til Kirkens hovedkvarter i Kirtland, Ohio, med fire mumier og flere papyrusruller.¹² Chandler fant en beredt målgruppe. Blant annet på grunn av den franske keiseren Napoleons bedrifter, hadde antikviteter som ble funnet i katakombene i Egypt, vekket interesse over hele den vestlige verden.¹³ Chandler utnyttet denne interessen ved å reise rundt med gamle egyptiske gjenstander og ta betaling for at folk skulle få se dem.

Disse gjenstandene hadde blitt funnet av Antonio Lebolo, en tidligere kavalerist i den italienske hæren. Lebolo, som ledet noen av utgravningene for Frankrikes generalkonsul, fant 11 mumier i en grav ikke langt fra oldtidsbyen Theben. Lebolo sendte gjenstandene til Italia, og etter hans død endte de opp i New York. På et eller annet tidspunkt kom mumiene og rullene i Chandlers besittelse.¹⁴

Innen samlingen kom til Kirtland, var alle unntatt fire mumier og flere papyrusruller allerede solgt. En gruppe siste dagers hellige i Kirtland kjøpte de gjenværende gjenstandene for Kirken. Etter at Joseph Smith hadde undersøkt papyrusrullene og begynt å “oversette noen av skrifttegnene eller hieroglyfene”, forteller historien hans: “Til vår store glede oppdaget vi at en av rullene inneholdt

noe Abraham hadde skrevet”.¹⁵

Oversettelsen av Abrahams bok

Joseph Smith arbeidet med oversettelsen av Abrahams bok sommeren og høsten 1835, da han fullførte minst første kapittel og en del av andre kapittel.¹⁶ Dagboken hans nevner oversettelse av papyrusrullene våren 1842, etter at de hellige hadde flyttet til Nauvoo, Illinois. Alle fem kapitler av Abrahams bok, sammen med tre illustrasjoner (nå kjent som faksimile 1, 2 og 3), ble publisert i *Times and Seasons*, Kirkens avis i Nauvoo, fra mars til og med mai 1842.¹⁷

Abrahams bok var det siste Joseph Smith oversatte. I disse inspirerte oversettelsene hevdet ikke Joseph Smith at han kunne oldtidsspråkene som han oversatte. Omtrent som Mormons bok, ble Josephs oversettelse av Abrahams bok nedtegnet i samme språkdrakt som i kong Jakobs versjon av Bibelen. Dette var språket for hellig skrift som de tidlige siste dagers hellige var kjent med, og dets bruk var i samsvar med Herrens mønster for å åpenbare sine sannheter, “etter [sine tjeneres] talemåte så de kunne forstå det”.¹⁸

Joseph oversatte på mange forskjellige måter. Noen av oversettelsene hans, som den av Mormons bok, benyttet oldtidsdokumenter som han hadde i sin besittelse. Andre ganger var ikke oversettelsene hans basert på noen kjente fysiske opptegnelser. Josephs oversettelse av deler av Bibelen, for eksempel, omfattet gjengivelse av originalteksten, harmonisering av motsetninger i Bibelen og inspirerte kommentarer.¹⁹

Ting kan tyde på at Joseph studerte tegnene på de egyptiske papyrusrullene og forsøkte å lære det egyptiske språk. Ifølge historien hans var han i juli 1835 “kontinuerlig opptatt med å oversette et alfabet for Abrahams bok og ordne en grammatikk av det egyptiske språk slik det ble brukt i oldtiden”.²⁰ Denne “grammatikken”, som den ble kalt, besto av kolonner med hieroglyfiske tegn etterfulgt av engelske oversettelser som ble nedtegnet i en stor notatbok av Josephs skriver William W. Phelps. Et annet manuskript, skrevet av Joseph Smith og Oliver Cowdery, har egyptiske tegn etterfulgt av forklaringer.²¹

Forholdet mellom disse dokumentene og Abrahams bok er ikke helt klart. Hverken reglene eller oversettelsene i grammatikkboken tilsvarer dem som er anerkjent av egyptologer i dag. Uansett hvilken rolle grammatikkboken spilte, ser det ut til at Joseph Smith begynte å oversette deler av Abrahams bok nesten umiddelbart etter at papyrusrullene ble kjøpt.²² Phelps så tilsynelatende på Joseph Smith som unikt rustet til å forstå de egyptiske tegnene: “Ettersom ingen kunne oversette disse skriftene,” fortalte han sin hustru, “ble de gitt til president Smith. Han visste snart hva de betydde”.²³

Papyrusrullene

Da de siste dagers hellige forlot Nauvoo, ble de egyptiske gjenstandene værende igjen. Joseph Smiths familie solgte papyrusrullene og mumiene i 1856.

Papyrusrullene ble delt opp og solgt til forskjellige parter. Historikere tror at de fleste ble ødelagt i den store brannen i Chicago i 1871. Ti papyrusfragmenter som en gang hadde vært i Joseph Smiths besittelse, havnet i Metropolitan Museum of Art i New York City.²⁴ I 1967 overførte museet disse fragmentene til Kirken, som senere publiserte dem i Kirkens tidsskrift *Improvement Era*.²⁵

Oppdagelsen av papyrusfragmentene fornyet debatten om Joseph Smiths oversettelse. Fragmentene omfattet en vignett eller illustrasjon som finnes i Abrahams bok som faksimile 1. Lenge før fragmentene ble utgitt av Kirken, hadde noen egyptologer sagt at Joseph Smiths forklaring av de forskjellige elementene i disse faksimilene ikke samsvarte med deres egne tolkninger av disse tegningene. Joseph Smith hadde publisert faksimilene som frittstående tegninger, adskilt fra hieroglyfene eller de hieratiske tegnene som opprinnelig omga vignettene. Oppdagelsen av fragmentene betydde at leserne nå kunne se hieroglyfene og tegnene umiddelbart rundt vignetten som ble faksimile 1.²⁶

Ingen av tegnene på papyrusfragmentene nevnte Abrahams navn eller noen av hendelsene som er nedtegnet i Abrahams bok. Mormonske og ikke-mormonske egyptologer er enige om at tegnene på fragmentene ikke samsvarer med oversettelsen i Abrahams bok, men det er ikke enstemmighet, selv ikke blant ikke-mormonske forskere, om den riktige tolkningen av vignettene på disse fragmentene.²⁷ Forskere har identifisert papyrusfragmentene som deler av faste begravelsestekster som ble lagt sammen med mumifiserte lik. Disse fragmentene dateres til mellom det tredje århundre f.Kr. og det første århundre e.Kr., lenge etter at Abraham levde.

Fragmentene behøver naturligvis ikke være like gamle som Abraham for at Abrahams bok og dens illustrasjoner skal være autentiske. Gamle opptegetninger overføres ofte som kopier eller kopier av kopier. Abrahams opptegetning kan ha blitt redigert eller revidert av senere forfattere, akkurat som profetene og historikerne i Mormons bok, Mormon og Moroni, reviderte skriftene til tidligere folkeslag.²⁸ Videre kan dokumenter opprinnelig sammensatt for én sammenheng, omarbeides for en annen sammenheng eller hensikt.²⁹ Illustrasjoner som én gang var forbundet med Abraham, kan enten ha drevet eller blitt løsnet fra sin opprinnelige sammenheng, og blitt tolket flere hundre år senere i sammenheng med begravelsespraksis i en senere periode av egyptisk historie. Det motsatte kan også være tilfelle. Illustrasjoner uten tydelig tilknytning til Abraham i oldtiden kan, ved åpenbaring, kaste lys over denne profetens liv og lære.

Noen har antatt at hieroglyfene ved siden av og rundt faksimile 1 må være en kilde til teksten i Abrahams bok. Denne påstanden hviler imidlertid på forutsetningen at en vignett og den omkringliggende teksten må være forbundet i betydning. Det var faktisk ikke uvanlig at gamle egyptiske vignetter var plassert et godt stykke fra sin

tilknyttede kommentar.³⁰

Hverken Herren eller Joseph Smith forklarte prosessen med oversettelsen av Abrahams bok, men vi får en viss innsikt av Herrens instruksjoner til Joseph med hensyn til oversettelse. I april 1829 mottok Joseph en åpenbaring til Oliver Cowdery som forklarte at både intellektuelt arbeid og åpenbaring var nødvendig for å oversette hellige opptegetninger. Det var nødvendig å “tenke det ut i ditt sinn” og deretter søke åndelig bekreftelse. Opptegetninger viser at Joseph og andre studerte papyrusrullene, og at nære iakttakere også mente at oversettelsen ble gitt ved åpenbaring. John Whitmer sa: “Seeren Joseph så disse opptegetningene, og ved åpenbaring fra Jesus Kristus kunne han oversette dem”.³¹

Det er sannsynligvis nytteløst å vurdere Josephs evne til å oversette papyrusruller, når vi nå bare har en brøkdel av papyrusrullene han hadde i sin besittelse. Øyenvitner fortalte om “en lang rull” eller flere “ruller” med papyrus.³² Siden bare fragmenter er bevart, er det sannsynlig at mye av papyrusrullene som var tilgjengelig for Joseph da han oversatte Abrahams bok, ikke finnes blant disse fragmentene. Tapet av en betydelig del av papyrusrullene betyr at forholdet mellom papyrusrullene og den publiserte teksten ikke kan konstateres sikkert ved henvisning til papyrusrullene.

Det kan også hende at Josephs studium av papyrusrullene kan ha ført til en åpenbaring om viktige hendelser og læresetninger i Abrahams liv, omtrent slik han tidligere hadde mottatt en åpenbaring om Mose liv mens han studerte Bibelen. Denne oppfatningen forutsetter en bredere definisjon av ordene *oversetter* og *oversettelse*.³³ Ifølge denne oppfatningen var ikke Josephs oversettelse en bokstavelig gjengivelse av papyrusrullene slik en vanlig oversettelse ville være. I stedet dannet de fysiske gjenstandene et utgangspunkt for meditasjon, ettertanke og åpenbaring. De ga støtet til en prosess der Gud ga Joseph Smith en åpenbaring om Abrahams liv, selv om denne åpenbaringen ikke var direkte forbundet med tegnene på papyrusrullene.³⁴

Abrahams bok og den gamle verden

Et grundig studium av Abrahams bok gir et bedre mål på bokens verdi enn noen hypotese som behandler teksten som en vanlig oversettelse. Mye tyder på at elementer av Abrahams bok passer godt med den gamle verden, og støtter påstanden om at Abrahams bok er en autentisk opptegetning.

Abrahams bok taler misbilligende om menneskeofring som ble utført på et alter i Kaldea. Noen ble lagt på alteret for å ofres fordi de forkastet avgudene som deres ledere tilba.³⁵ Nyere forskning har funnet tilfeller av den slags straff som kan dateres til Abrahams tid. De som utfordret den rådende religiøse orden, enten i Egypt eller områder det hadde innflytelse over (for eksempel Kanaan), kunne bli og ble henrettet for sine overtredelser.³⁶ Konflikten om Faraos religion, som

beskrevet i Abraham 1:11-12, er et eksempel på straff som vi nå vet har blitt utmålt på Abrahams tid.

Abrahams bok inneholder andre detaljer som er forenelige med nyere oppdagelser om den gamle verden. Boken nevner “sletten Olisjem”, et navn som ikke er nevnt i Bibelen. En gammel innskrift, som ikke ble oppdaget og oversatt før på 1900-tallet, nevner en by som heter “Ulisum”, som ligger i det nordvestlige Syria.³⁷ Abraham 3:22-23 er dessuten skrevet med en poetisk struktur som er mer karakteristisk for språkene i det nære Østen enn tidlig amerikansk skrivestil.³⁸

Joseph Smiths forklaringer av faksimilene i Abrahams bok inneholder flere kjennemerker på den gamle verden. Faksimile 1 og Abraham 1:17 nevner avguden Elkenah. Denne guden er ikke nevnt i Bibelen, men religionsforskere i vår tid har funnet ut at den var blant gudene som ble tilbedt av oldtidens mesopotamiere.³⁹ Joseph Smith tolket de fire figurene i figur 6 av faksimile 2 som “jorden og dens fire hjørner”. En tilsvarende tolkning har blitt fremsatt av forskere som studerer identiske figurer i andre gamle egyptiske tekster.⁴⁰ Faksimile 1 viser en krokodillegud som svømmer i det Joseph Smith kalte “himmelhvelvingen over våre hoder”. Denne tolkningen gir mening i lys av forskning som avdekker egyptiske forestillinger om himmelen som “et himmelsk hav”.⁴¹

Abrahams bok er forenelig med forskjellige detaljer som finnes i ikke-bibelske historier om Abraham, som sirkulerte i den gamle verden omtrent på den tiden da papyrusrullene trolig ble laget. I Abrahams bok underviser Gud Abraham om solen, månen og stjernene. “Jeg viser deg disse ting før dere drar inn i Egypt”, sier Herren, “så dere kan forkynne alle disse ord”.⁴² Gamle tekster nevner gjentatte ganger at Abraham underviste egypterne i kunnskap om himlene. Eupolemus, for eksempel, som levde under egyptisk styre i det andre århundre f.Kr., skrev at Abraham underviste de egyptiske prestene i astronomi og andre vitenskaper.⁴³ En papyrusrull fra det tredje århundre som ble funnet i et egyptisk tempelbibliotek, forbinder Abraham med en illustrasjon som ligner på faksimile 1 i Abrahams bok.⁴⁴ En senere egyptisk tekst som ble funnet på 1900-tallet, forteller hvordan Faraos forsøkte å ofre Abraham, men ble forhindret da Abraham ble befridd av en engel. I henhold til denne teksten, underviste Abraham senere medlemmer av Faraos hoff ved hjelp av astronomi.⁴⁵ Alle disse detaljene finnes i Abrahams bok.

Andre detaljer i Abrahams bok finnes i gamle tradisjoner over hele det nære Østen. Disse omfatter at Tarah, Abrahams far, var avgudsdyrker; en hungersnød som rammet Abrahams hjemland; Abrahams kjennskap til egyptiske avguder; og at Abraham var yngre enn 75 år gammel da han forlot Haran, slik Bibelens beretning sier. Noen av disse elementene som ikke finnes i Bibelen, var tilgjengelige i apokryfe bøker eller bibelkommentarer i Joseph Smiths levetid, mens andre var begrenset til ikke-bibelske tradisjoner som var utilgjengelige eller ukjente for 1800-tallets amerikanere.⁴⁶

Konklusjon

Sannheten og verdien av Abrahams bok kan ikke fastslås ved en akademisk debatt om bokens oversettelse og historiske ekthet. Bokens status som hellig skrift ligger i de evige sannheter den lærer oss og den mektige ånd den formidler. Abrahams bok formidler dype sannheter om Guds natur, hans forhold til oss som sine barn, og hensikten med jordelivet. Til syvende og sist må man finne ut om Abrahams bok er sann ved grundige studier av dens lære, oppriktig bønn og Åndens bekreftelse.

Kirken takker for religionsforskeres bidrag til det historiske innholdet i denne artikkelen. Deres arbeid er brukt med tillatelse.

1. Lære og pakter 1:17, 19, 24.
2. Lære og pakter 9:9.
3. Se for eksempel Daniel C. Peterson, “News from Antiquity,” *Ensign*, jan. 1994, og John Gee, “Research and Perspectives: Abraham in Ancient Egyptian Texts (kun på engelsk),” *Ensign*, juli 1992.
4. 1 Nephi 13:40. Se også Mormon 7:8–9.
5. 1 Mosebok 12:2.
6. Abraham 1:1–2, 5–12.
7. Abraham 1:2–3, 19.
8. Abraham 2:11. Se også Lære og pakter 84:19-21.
9. Abraham 3:24.
10. Abraham 3:24; 4:1, 12, 14–16.
11. Abraham 3:25–26.
12. Joseph Smith History, 1838–1856, bind B-1, 596, tilgjengelig på josephsmithpapers.org (kun på engelsk).
13. Se S. J. Wolfe med Robert Singerman, *Mummies in Nineteenth Century America: Ancient Egyptians as Artifacts* (Jefferson, NC: McFarland, 2009); og John T. Irwin, *American Hieroglyphics: The Symbol of the Egyptian Hieroglyphics in the American Renaissance* (New Haven: Yale University Press, 1980).

14. Den mest omfattende gjennomgangen av Lebolo og hans utgravninger, selv om den er foreldet på noen områder, er H. Donl Peterson, *The Story of the Book of Abraham: Mummies, Manuscripts, and Mormonism* (Salt Lake City: Deseret Book, 1995), 36–85. Om hvor mumiene befant seg etter at de kom til USA, se Brian L. Smith intervjuet av Philip R. Webb, “Mystery of the Mummies: An Update on the Joseph Smith Collection,” *Religious Studies Center Newsletter* 20, nr. 2 (2005): 1–5.
15. Joseph Smith History, 1838–1856, bind B-1, 596, tilgjengelig på josephsmithpapers.org (kun på engelsk).
16. Brian M. Hauglid, *A Textual History of the Book of Abraham: Manuscripts and Editions* (Provo, UT: Maxwell Institute, 2010), 6, 84, 110.
17. Joseph Smiths dagbok, 8.-9. mars 1842, tilgjengelig på josephsmithpapers.org (kun på engelsk); “A Fac-Simile from the Book of Abraham” og “A Translation,” *Times and Seasons*, 1. mars 1842, 703–6, tilgjengelig på josephsmithpapers.org (kun på engelsk); “The Book of Abraham,” *Times and Seasons*, 15. mars 1842, 719–22, tilgjengelig på josephsmithpapers.org (kun på engelsk); og “A Fac-Simile from the Book of Abraham” og “Explanation of Cut on First Page,” *Times and Seasons*, 16. mai 1842, 783–84.
18. Lære og pakter 1:24
19. Robert J. Matthews, *“A Plainer Translation”: Joseph Smith’s Translation of the Bible: A History and Commentary* (Provo, UT: Brigham Young University Press, 1985), 253. På Joseph Smiths tid kunne ordet *oversette* bety “å tolke eller gjengi på et annet språk”. Ordet *tolke* kunne bety “å forklare betydningen av ord for en person som ikke forstår dem”, eller “å forklare eller fremlegge betydningen av forutsigelser, syner, drømmer eller gåter, eller å forklare eller tyde det som er skjult og vanskelig å forstå”. (Noah Webster, *An American Dictionary of the English Language* [New York: S. Converse, 1828], s.v. “Translate,” “Interpret.”)
20. Joseph Smith History, 1838–1856, bind B-1, 597, tilgjengelig på josephsmithpapers.org (kun på engelsk).
21. Transkripsjoner og digitale bilder av disse manuskriptene, samlet kjent som “Kirtland Egyptian Papers”, finnes under “Book of Abraham and Egyptian Material”, josephsmithpapers.org (kun på engelsk).
22. Joseph Smith History, 1838–1856, bind B-1, 596, tilgjengelig på josephsmithpapers.org (kun på engelsk).
23. W. W. Phelps til Sally Phelps, 19. til 20. juli 1835, i Bruce A. Van Orden, “Writing to Zion: The William W. Phelps Kirtland Letters (1835–1836)”, *BYU Studies* 33, nr. 3 (1993): 555, tilgjengelig på byustudies.byu.edu.

24. John Gee, *A Guide to the Joseph Smith Papyri* (Provo, UT: Foundation for Ancient Research and Mormon Studies, 2000), 2. Fragmentene er kjent for å ha vært en del av papyrusrullene som var i Kirkens eie, fordi de var festet til ark som inneholdt tidlige opptegnelser fra Kirken, noe som er i overensstemmelse med samtidige beskrivelser av hvordan papyrusrullene ble utstilt.
25. Jay M. Todd, "New Light on Joseph Smith's Egyptian Papyri," *Improvement Era*, feb. 1968, 40–41. Et annet fragment ble funnet på kontoret til Kirkens historiker omtrent på samme tid som Metropolitan-funnet, og dermed er det til sammen 11 fragmenter.
26. Michael D. Rhodes, "Why Doesn't the Translation of the Egyptian Papyri found in 1967 Match the Text of the Book of Abraham in the Pearl of Great Price? (kun på engelsk)" *Ensign*, juli 1988, 51–53.
27. Kerry Muhlestein, "Egyptian Papyri and the Book of Abraham: A Faithful, Egyptological Point of View", og Brian M. Hauglid, "Thoughts on the Book of Abraham", begge i *No Weapon Shall Prosper: New Light on Sensitive Issues*, red. Robert L. Millet (Provo and Salt Lake City, UT: Religious Studies Center, Brigham Young University og Deseret Book, 2011), 217–58. Om manglende enighet blant egyptologer, se, for eksempel, John Gee, "A Method for Studying the Facsimiles", *FARMS Review* 19, nr. 1 (2007): 348–51; og Hugh Nibley, *The Message of the Joseph Smith Papyri: An Egyptian Endowment*, 2. utg. (Provo and Salt Lake City, UT: Deseret Book and Foundation for Ancient Research and Mormon Studies, 2005), 51–53. For oversettelser av og kommentarer om fragmentene, kan du se Michael D. Rhodes, *Books of the Dead Belonging to Tschemmin and Neferirnub: A Translation and Commentary* (Provo, UT: Maxwell Institute, 2010); Michael D. Rhodes, *The Hor Book of Breathings: A Translation and Commentary* (Provo, UT: Foundation for Ancient Research and Mormon Studies, 2002); og Nibley, *Message of the Joseph Smith Papyri*, 34–50.
28. Joseph Smith, eller kanskje en kollega, presenterte den publiserte oversettelsen ved å si at opptegnelsene var "skrevet med hans [Abrahams] egen hånd på papyrus". Dette kan forstås dit hen at Abraham er forfatteren og ikke den som utførte avskriften. Hugh Nibley og Michael Rhodes, *One Eternal Round* (Salt Lake City, UT: Deseret Book, 2010), 20–22; Michael D. Rhodes, "Teaching the Book of Abraham Facsimiles," *Religious Educator* 4, nr. 2 (2003): 117–18.
29. Kevin L. Barney, "The Facsimiles and Semitic Adaptation of Existing Sources," i John Gee og Brian M. Hauglid, red., *Astronomy, Papyrus, and Covenant* (Provo, UT: Foundation for Ancient Research and Mormon Studies, 2005), 107–30.

30. Henk Milde, "Vignetten-Forschung", i Burkhard Backes og andre, red., *Totenbuch-Forschungen* (Wiesbaden, Germany: Harrassowitz Verlag, 2006), 221–31; Holger Kockelmann, *Untersuchungen zu den späten Totenbuch-Handschriften auf Mumienbinden* (Wiesbaden, Tyskland: Harrassowitz Verlag, 2008), 2:212–14; Valérie Angenot, "Discordance entre texte et image. Deux exemples de l'Ancien et du Nouvel Empires", *GöttingerMiszellen* 187 (2002): 11–21.
31. John Whitmer, History, 1831–ca. 1837 (kun på engelsk), 76, i Karen Lynn Davidson, Richard L. Jensen og David J. Whittaker, red., *Histories, bind 2: Assigned Historical Writings, 1831–1847*, bind 2 av historieserien av *The Joseph Smith Papers*, redigert av Dean C. Jessee, Ronald K. Esplin og Richard Lyman Bushman (Salt Lake City: Church Historian's Press, 2012), 86. "Jeg har sittet ved hans side og skrevet ned oversettelsen av de egyptiske hieroglyfene, slik han hevdet å motta den ved direkte inspirasjon fra himmelen," skrev Warren Parrish, Joseph Smiths skriver. (Warren Parrish, 5. feb. 1838, brev til redaktøren, *Painesville Republican*, 15. feb. 1838, [3].)
32. Hauglid, *Textual History of the Book of Abraham*, 213–14, 222.
33. "Joseph Smith as Translator", i Richard Lyman Bushman, *Believing History: Latter-day Saint Essays*, red. Reid L. Neilson og Jed Woodworth (New York: Columbia University Press, 2004), 233–47; Nibley, *Message of the Joseph Smith Papyri*, 51–59. Se også fotnote 19.
34. Til sammenligning synes Bibelen å ha vært en hyppig katalysator for Joseph Smiths åpenbaringer om Guds handlemåte med sitt gamle paktsfolk. Josephs studium av 1 Mosebok førte for eksempel til åpenbaringer om Adam, Eva, Moses og Enoks liv og lære, som i dag finnes i Mose bok.
35. Abraham 1:8, 10–11. De fleste forskere i dag mener at "Kaldea" (eller Ur) lå i det sydlige Mesopotamia, langt fra egyptisk innflytelse, men overbevisende argumenter har blitt fremsatt for en nordlig beliggenhet, innenfor egyptisk innflytelse. (Paul Y. Hoskisson, "Where Was Ur of the Chaldees?" i H. Donl Peterson og Charles D. Tate jr., red., *The Pearl of Great Price: Revelations from God* [Provo, UT: Brigham Young University Religious Studies Center, 1989], 119–36; og Nibley, *Abraham in Egypt*, 84–85, 234–36.)

36. Kerry Muhlestein, *Violence in the Service of Order: The Religious Framework for Sanctioned Killing in Ancient Egypt* (Oxford, U.K.: Archaeopress, 2001), 37–44, 92–101; Kerry Muhlestein, “Royal Executions: Evidence Bearing on the Subject of Sanctioned Killing in the Middle Kingdom,” *Journal of the Economic and Social History of the Orient* 51, nr. 2 (2008): 181–208; Anthony Leahy, “Death by Fire in Ancient Egypt,” *Journal of the Economic and Social History of the Orient* 27, nr. 2 (1984): 199–206; Harco Willems, “Crime, Cult and Capital Punishment (Mo’alla Inscription 8),” *Journal of Egyptian Archeology* 76 (1990): 27–54.
37. Abraham 1:10; John Gee, “Has Olisheem Been Discovered?,” *Journal of the Book of Mormon and Other Restoration Scriptures* 22, nr. 2 (2013): 104–7, tilgjengelig på maxwellinstitute.byu.edu.
38. Julie M. Smith, “A Note on Chiasmus in Abraham 3:22–23,” *Interpreter: A Journal of Mormon Scripture* 8 (2014): 187–90, tilgjengelig på mormoninterpreter.com; Boyd F. Edwards og W. Farrell Edwards, “When Are Chiasms Admissible as Evidence?” *BYU Studies* 49, nr. 4 (2010): 131–54, tilgjengelig på byustudies.byu.edu.
39. Kevin L. Barney, “On Elkenah as Canaanite El,” *Journal of the Book of Mormon and Other Restoration Scripture* 19, nr. 1 (2010): 22–35, tilgjengelig på maxwellinstitute.byu.edu; John Gee og Stephen D. Ricks, “Historical Plausibility: The Historicity of the Book of Abraham as a Case Study,” i *Historicity and the Latter-day Saint Scriptures*, red. Paul Y. Hoskisson (Provo, UT: Religious Studies Center, Brigham Young University, 2001), 75.
40. Martin J. Raven, “Egyptian Concepts of the Orientation of the Human Body,” i *Proceedings of the Ninth International Congress of Egyptologists* (2007), 2:1569–70.
41. Erik Hornung, “Himmelsvorstellungen“, *Lexikon der Ägyptologie*, 7 bind (Wiesbaden: Harrassowitz, 1977–1989), 2:1216. For disse og andre eksempler, se Peterson, “News from Antiquity”; Hugh Nibley, *An Approach to the Book of Abraham* (Salt Lake City and Provo, UT: Deseret Book and Foundation for Ancient Research and Mormon Studies, 2009), 115–78; Nibley og Rhodes, *One Eternal Round*, 236–45; John Gee, “A New Look at the Conception of the Human Being in Ancient Egypt,” i *Being in Ancient Egypt: Thoughts on Agency, Materiality and Cognition*, red. Rune Nyord og Annette Kjølbj (Oxford, U.K.: Archaeopress, 2009), 6–7, 12–13.
42. Abraham 3:2–15.

43. Utdrag fra Eupolemus, i John A. Tvedtnes, Brian M. Hauglid og John Gee, red., *Traditions about the Early Life of Abraham*, Studies in the Book of Abraham, red. John Gee, bind 1 (Provo, UT: Foundation for Ancient Research and Mormon Studies, 2001), 8–9. For andre henvisninger til at Abraham underviste astronomi, se for eksempel Tvedtnes, Hauglid og Gee, *Traditions about the Early Life of Abraham*, 7, 35–43.